

Izdava, izvešitelj, neodoljivo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. ...

SPLOŠNOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v ...

Še nekoliko razmišljanj ob začetku novega leta

Mi Jugoslovenci v Julijski Krajini smo stopili v najkritičnejšo dobo svojega življenja. Imamo občutek, da se določa naša usoda za bodočnost, da se pripravljamo na novo področje v tej državi za bodoče čase. ...

Glede državne uprave je veliko, usodno vprašanje, ali bo nadaljevala z dosedanjim sistemom napram narodnim manjšinam, ali ga bo morda hotela celo še poostrižiti? ...

Dosedanji sistem je bil iz temelja zgrešen ravno zato, ker je na eni strani v zavednih, torej ravno poštenih plasteh našega naroda izžival in širil ozlovljenje, — tako n. pr. z izganjanjem našega jezika iz državnih uradov — na drugi strani je pa — z vsiljevanjem lašk h napisov in italijanskih poslovnega jezika pri avtonomnih napravah — ustvarjal v resnici le fikcije, videze. ...

Vsiljevanje italijanskih napisov v naš slovenski zemlji opravičujejo s sklicevanjem na praktično potrebo, češ da bodo služili

za boljše orientacijo italijanskih potnikov po naših krajih. Nočemo se prerokati o tej pretevezni praktični potrebi. Tudi, če bi dopustili, da obstaja taka praktična potreba, moramo vprašati, ali je zato neogibno potrebno, da je italijanski napis na prvem mestu? ...

Ravno zato, ker se zavedamo, da smo državnopravno priključeni k italijanski državi in da moramo lojalno nositi vse posledice tega dejstva, bi morali v obojestranskem interesu le živo ozbalovati, če bi državna uprava s posmehanjem Gesslerjevih upravnih metod hotela posepeševati »asimilacijo«. ...

Naj izpregovimo še na naslov naših osodeželanov druge narodnosti. Nekaj italijanski novinar — imena pisca in lista, ki je prinesel njegova izvajanja, se ne spominjamo v tem hipu — je napisal na naslov naših Italijanov resen opomin, naj odnehajo od slepega sovraštva proti državljanom jugoslovenske narodnosti. ...

Tako je govoril oni Italijan Italijanom. Mi pa dostavljamo, da zažigalke baklje morejo biti tudi v zgrešenih upravnih metodah. Te ne zažigajo sicer narodnih domov, so pa nevarne drugim velikim interesom. ...

Morda zvonomo po toči. Morda so že padle v Rimu odločitve glede našega bodočega položaja. ...

v misljenju. Nočejšnja radikalna «Tribuna» ponovno izjavlja, da je z muslimani vsak kompromis nemogoč.

Razmere v radikalni stranki se nekam zamenjujejo. V volilnem okrožju Požarevac se bje ljut boj med Protičevci in Pašičevci in boste obe skupini postavili lastne kandidature. ...

Razgovori radikalcev z drjem. Sušteršičem se v političnih krogih še vedno živahno komentirajo. Danes se dementira, da bi bil dr. Sušteršič sklenil z radikalcii volilni kompromis. ...

Nova proletarska stranka skljuje na pravoslavni božični ustanovni zbor, na katerem bo baje sklenila postaviti za vsa okrožja kandidatske liste. ...

Socialisti bodo poskušali zediniti svoje frakcije za enotni nastop. V znamenju strankine ednosti bo najbrž kandidiral kot nosilec njihove liste na Štajerskem znani socialistični politik Dragiša Lapčević.

Včeraj je dospel v Belgrad predsednik parlamentarnega kluba SKS Rajar, da očiščeno sporoci min. predsedniku, da SKS ne more vstopiti v radikalno vlado.

V Belgradu se tudi mučijo posl. Korošec, ki je danes obiskal svoje prijatelje v radikalnem klubu.

Slovaki v Banatu nastopijo pri volitvah samostojno, ali z lastno listo ali pa v okvirju volilnega bloka s kako drugo stranko.

Pod imenom Narodne seljačke stranke organizirajo bivši posl. Benin, Divljan, Miloradović svojo politično skupino, ki bo nastopila posebno v Vojvodini, kjer se pogaja z dobrovoljci in zemljirodniki nezadovoljnimi.

Radikalci so se pričeli pogajati s turškimi nacionalisti v Makedoniji za kooperacijo. Včeraj se je vršila konferenca ministrov, na kateri se je razpravljalo o volilnem manifestu, ki ga izda radikalna stranka. ...

Včeraj se je vršila konferenca ministrov, na kateri se je razpravljalo o volilnem manifestu, ki ga izda radikalna stranka.

Veliko zborovanje belgrajske omladine. BELGRAD, 3. Dne 31. decembra je bilo v Belgradu zelo živahno. Na več krajih je bilo prirejenih okoli 10 večjih ali manjših zborovanj in konferenc. ...

BELGRAD, 3. Dne 31. decembra je bilo v Belgradu zelo živahno. Na več krajih je bilo prirejenih okoli 10 večjih ali manjših zborovanj in konferenc. ...

Veliko je dosegla demokratska lista. Izid volitev je bil ta-le: demokracije 659 gl., radikalci 620, marksisti (bivši komunisti) 481, republikanci 268, zemljoradniki 97 in socialisti 12. ...

Rusija Rusija in vprašanje Memela. PARIS, 3. Litvino, ki nadomestuje Čičerina v komisariatu za zunanje zadeve, je poslal pred novim letom lordu Curzonu, Poincaréju in Musoliniju noto, v kateri zahteva, da se morajo pripustiti k sejam poslanske konference, na katerih se bo razpravljalo o usodi Memela, tudi zastopniki sovjetskih republik in Belorusije.

Ruska vlada naglašja nadalje v tej noti, da zanima to vprašanje sovjetske republike v veliki meri in ne bodo priznale niti kakor rešitve tega vprašanja, ki se sklene brez njihove soudeležbe.

da zanima to vprašanje sovjetske republike v veliki meri in ne bodo priznale niti kakor rešitve tega vprašanja, ki se sklene brez njihove soudeležbe.

Odnosji med Rusijo in zavorniki. RIGA, 2. Na zborovanju vseruskih sovjetov v Moskvi je rekel Kamenev v svojem poročilu o zunanjih politikah, da Rusija ni odobrila gospodarske pogodbe z Italijo, ker ta poslednja ni hotela priznati brez pridržka sedanje ruske vlade. ...

Drugi zvezi je Kamenev tudi izjavil, da ne bo Rusija kljub pritiskom inozemskih kapitalistov odpravila državnega nadzorstva nad zunanjo trgovino. ...

Odnosji med Rusijo in Turško. CARIGRAD, 2. Zadnje dni starega leta je pradeložil v Moskvi Muktar beg predsednik ruskega izvršnega odbora Kal'ninu svoja poverljiva pisma. ...

Kal'nin je v svojem odgovoru omenjal konferenco v Lausanni ter je naglašal, da je Rusija edina država, ki podpira Turško pri njenem prizadevanju za doseg popolne neodvisnosti.

Gospodarsko obnavljanje Rusije. RIGA, 2. Po poročilih iz Moskve, so prišli tja zastopniki nekoga nemškega podjetja, da se bodo pogajali s tustom za izkoriščanje gozdov severovzhodne Rusije o pogojih za sekanje lesu in za izdelovanje celuloze. ...

Statiščini urad za občila je dal ruskim gospodarskim listom na razpolago podatke za l. 1922, ki se nanašajo na trgovaški promet po kanalih, ki se imenujejo s skupnim imenom Marijnski. ...

Francija. Medzavezniška konferenca v Parizu. — Trije zavezniški načrti. — Navzkrižje med francoskim in angleškim načrtom. — Italijani in Belgijci na francoski strani.

PARIZ, 3. Včeraj ob 14 se je, kakor že javljeno, začela medzavezniška konferenca za odškodnino. Konferenca namerava dokončati delo, začeto in prekinjeno v Londonu. ...

PARIZ, 3. Oficijno poročilo pravi: angleški načrt, obrazložen na prvi seji medzavezniške konference, je povzročil veliko razočaranje v francoskih in belgijskih krogih. ...

PARIZ, 3. Oficijno poročilo pravi: angleški načrt, obrazložen na prvi seji medzavezniške konference, je povzročil veliko razočaranje v francoskih in belgijskih krogih. ...

PARIZ, 3. Oficijno poročilo pravi: angleški načrt, obrazložen na prvi seji medzavezniške konference, je povzročil veliko razočaranje v francoskih in belgijskih krogih. ...

PARIZ, 3. Oficijno poročilo pravi: angleški načrt, obrazložen na prvi seji medzavezniške konference, je povzročil veliko razočaranje v francoskih in belgijskih krogih. ...

med prvih 4 letih bi se obrestj odgodile, v naslednjih 4 letih pa znižale na 4%. Druga serija bonov bi predstavljala svoto 17 milijard zlatih mark, to je v skupno svoto obrestj prve serije; ta serija bi se izdala dne 1. aprila 1923, in bi bila plačljiva dne 31. marca 1915. ...

med prvih 4 letih bi se obrestj odgodile, v naslednjih 4 letih pa znižale na 4%. Druga serija bonov bi predstavljala svoto 17 milijard zlatih mark, to je v skupno svoto obrestj prve serije; ta serija bi se izdala dne 1. aprila 1923, in bi bila plačljiva dne 31. marca 1915. ...

Glede medzavezniških dolgov bi angleška vlada, v slučaju da se njen odškodninski načrt sprejme, pristala na to, da se zlasti depositi, ki so sedaj nahajajo v Angliji kot garancija za medzavezniške dolge, uporabijo za znanje teh dolgov. ...

Belgijska delegacija ni še predložila svojega načrta.

Na vsaki način ni izključeno, da pride do sporazuma, kajti Francija in Anglija imate preveč interesov, pri katerih potrebujeta vzajemne pomoči, da bi mogle tvegati razdor. ...

Kar se ve, da se Anglija izplača popustiti v ruhrskem vprašanju in dobiti tako proste roke na vzohodu.

«Echo de Paris» pravi, da bo Poincaré zahteval, naj se vzame za predlogo razprave francoski načrt. ...

«Homme Libre» ugotavlja, da Italijani in Belgijci bolj odobravajo francoski načrt nego angleški.

PARIZ, 3. Oficijno poročilo pravi: angleški načrt, obrazložen na prvi seji medzavezniške konference, je povzročil veliko razočaranje v francoskih in belgijskih krogih. ...

PARIZ, 3. Oficijno poročilo pravi: angleški načrt, obrazložen na prvi seji medzavezniške konference, je povzročil veliko razočaranje v francoskih in belgijskih krogih. ...

PARIZ, 3. Oficijno poročilo pravi: angleški načrt, obrazložen na prvi seji medzavezniške konference, je povzročil veliko razočaranje v francoskih in belgijskih krogih. ...

PARIZ, 3. Oficijno poročilo pravi: angleški načrt, obrazložen na prvi seji medzavezniške konference, je povzročil veliko razočaranje v francoskih in belgijskih krogih. ...

**Izjave angleškega ministrskega pred-
nika Bonar Lawa.**

PARIZ, 3. Bonar Law je sprejel angleški
in ameriškega časnika, kateri je iz-
javil, da ne more biti nikakoli težav za do-
sego sporazuma med zavezniki. Angleška
vlada želi postopati sporazumno s svojimi
zavezniki. Isto želi tudi Francija. Angleži
se ne morejo odreči odškodnine, toda ne
morejo istočasno zasesti nemško ozemlje
in vzpostaviti nemške finance. Svote od-
škodnine ne smejo določiti prizadeti, tem-
več nepristranski ljudje, ki se razumejo v
trgovino. Ko bodo določeni zmeri pogoji
in bi Nemčija ne ukrenila potrebnih ukre-
pov za izvršitev svojih obvez, se bo upo-
rabila sila. Gre le za to, da se ne zahteva
od Nemčije več nego more dati.

Bonar Law je nadalje opozarjal na te-
žavnost gospodarskega položaja Anglije,
ki je vsled tečajev valute in znatnih davkov
na robu propada. Ta položaj je po njegovih
izjavah mnogo hujsi od položaja drugih
držav, katere so navidezno v slabših finan-
čnih razmerah nego Anglija. Če bi kak po-
tres poži Nemčijo — je nadaljeval Bonar
Law — bi Anglija s tem le pridobila, ker
Nemčija je njena trgovska tekmovalka.
Predpostavivši, da Anglija rabi denar-
javno tako kakor Francija, bi dejstvo, da
nista ne Anglija ne Francija nič dobili od
Nemčije, prisililo Anglijo, da zahteva vr-
nitve dolgovanih svet. Toda težko je pre-
pričati Francoze, da sledijo logiki teh po-
sledic. Vsak misli, da Anglija ne rabi od-
škodnine, ker ona lahko še zviša svoje
davke. Ne sme se slediti poti, ki so jo
ubrali nemški finančniki. V Berlinu bi se
moral ustanoviti odbor, sestavljen od nev-
tralcev, ne od kontrolerjev.

Bonar Law je zaključil: Ko bi Nemčija
odklonila sprejem zmernih pogojev, bi za-
vezniki morali nastopiti proti njej, toda
Nemčija sedaj ne more plačati in se ji mora
zato dovoliti moratorij pod takimi pogoji,
da se lahko povzdigne. Po našem mnenju
se ne more doseči, da bi Nemčija plačala,
če se ne uredijo njene finance. Njene fi-
nance pa se ne morejo urediti, če se ne
določi njen dolg.

**Francoski ministrski svet zavirača angleški
načrt. - Zveza med konferenco in Lausanni
in konferenco v Parizu.**

PARIZ, 3. Danes je ministrski predsednik
poročal ministrskemu svetu o angleškem
načrtu. Ministrski svet je soglasno ugotovil,
da bi se po tem načrtu znatno zmanjšala
nemške terjatve in da bi se definitivno
opustile bistvene klavzule versailleske po-
godbe.
«Matino poročilo, da je Bonar Law prosil
Poincaréja za podporo v Lausanni in pri-
pominja, da je potrebno, da dobe angleški
zastopniki v Nemčiji in francoski zastop-
niki v Lausanni enaka navodila. Nedopu-
stno bi bilo, da Francija izpremeni svoje
pristne odnose s Turčijo in Rusijo, ko se
Anglija kaže skoraj sovražna, ko gre za
Nemčijo. Tej bombi znati dati lekcijo na la-
stni riziko.

Konferenca v Lausanni

Napram sporazumu o vprašanju manjšin.
Težko glede vprašanja patriarhata.
LAUSANNE, 3. Včeraj predpoldne se je
po dolgi in mučni razpravi posrečilo pre-
govoriti Turke, da so sprejeli določbe pra-
vilnika o pravih oseb in družin manjšin
na Turškem. Sporazum se je dosegel na
podlagi italijanskega predloga, naj se se-
stava omenjenih določb poveri posebnim
komisijam, v katerih se bodo nahajali za-
stopniki Turkov in zastopniki manjšin.
Turško odposlanstvo je tudi sprejelo do-
ločbo o jamstvih za zaščito verskih in do-
brodelnih ustanov za manjšine in tudi pra-
vico do ustanavljanja novih naprav te
vrste. Te točke so bile morda najokleči-
veje v vprašanju manjšin. Ostajata sedaj
le še vprašnji amnestije in osvoboditve
manjšin od vojske službe.
Popoldne se je sestala komisija za vpra-
šanje patriarhata. Angleški zastopnik je
predlagal izpremembo francoske formule
v toliko, da se patriarhatu ohrani njegova
velika jurisdikcija. Grško odposlanstvo je
dalo dolgo izjavo, v kateri naglašajo, da ni
mogoče izvršiti na sestavi patriarhata ni-
kake izpremembe, ker je patriarh cer-
kveni poglavar vseh pravoslavnih cerkev,
predstojnik metropolitov, nadškofov in
škofov carigradske cerkve in carigradske
nadškof. Grško odposlanstvo odklanja
francoski predlog, ker bi pomenil ustano-
vitev nove neodvisne cerkve v področju
carigradske patriarhata, kar bi bilo isto
kot razkol. Grško odposlanstvo predlaga
vsled tega, naj se vprašanje šolstva, dobro-
delnosti, dalje uprava cerkvenega premo-
ženja in uprava cerkvenega pravosodja
pravoslavnega prebivalstva v Carigradu
poveri posebnemu velikemu vikarju, ki bi
ga imenoval patriarh. Veliki vikar bi bil
predstavnik cerkvenega oblasti pri tur-
ški vladi v Carigradu. Turško odposlanstvo
si je pridržalo pravico, da natančneje pro-
či grške predloge, preden da svoj odgovor.
Sodi pa se, da ne bo mogoče doseči spora-
zuma na podlagi teh predlogov.

Nemčija

Porenje hoče ostati nemško.
BERLIN, 3. Wolffov dopisni urad javlja,
da piše Kölnski nadškof kardinal Schulte
od zaključku pastirskega pisma, ki ga je
naslovil na vernike, da ostane vsa duhov-
ščina in vse prebivalstvo Kölna nemško,
naj se zgodi, kar hoče. Delavski sindikati
koblenškega okraja so priredili demon-
stracije, med katerimi so odločno prote-
stirali proti vsakemu odpadniškemu ra-
varjenju. Demokratska stranka v Porenju
je imela v Königwinterju shod, na katerem
je sklenila resolucija, ki naglašajo zvesto-
bo prebivalstva zasedenega ozemlja napram
nemški demovini.

Amerika
**Zakaj ni Amerika izročila Franciji nem-
škega predloga.**

WASHINGTON, 2. Ministrstvo Zedin-
jenih držav za zunanje zadeve javlja, da ni
bil predlog, o katerem je govoril kancelar
Cuno preteklo nedeljo, uradno sporočen od
ameriške vlade francoski vladi, ker je po-
luradno poizvedovanje preprečilo G. Hu-
ghesa, da predlog ne bo sprejet. Države, ki
so bile omenjene v tem govoru, so Francija,
Italija, Anglija in Nemčija. Znano je tudi,
da se predlog glasi, naj bi se te države, ena
proti drugi svečano obvezale, da si ne bodo
napovedale vojne brez ljudskega glasova-
vanja.

Pariška konferenca

Pred večernim se je sestal v Parizu
vrhovni zavezniki svet, da nadaljuje raz-
pravo o odškodninskem vprašanju. Zopet
je tu ena izmed onih neštetih konferenc
povojne dobe, onih konferenc, ki se kon-
čajo brez praktičnega zaključka, in le
sankcionirajo nenormalne razmere in pov-
zročajo nove spore in nova nesoglasja med
nekdanjimi vojnimi zavezniki.

V ospredju odškodninskega vprašanja je
kakor vedno angleško-francoski spor. Angli-
ja in Francija zavzemata, kakor je na-
ravno in razumljivo, v vseh vprašanjih, ki
se tičejo Nemčije, različno stališče. In to iz
slededih razlogov: Anglija noče, da bi nek-
danji nemški nadvlada na evropskem kon-
tinentu sledila francoska nadvlada, ki ni
angleškemu imperializmu nič manj na
potu. Drugič pa ne more Anglija iz gospo-
darskih ozirov dopustiti, da bi padla nem-
ška gospodarska moč, zakaj Nemčija kot
svetovni konsument in producent dopri-
naša k vzdrževanju svetovnega gospodar-
skega ravnovesja.

Francija pa je prisiljena nastopiti proti
Nemčiji ne oziraje se na morebitne gospo-
darske posledice iz dveh vzrokov. Prvič se
Francoski prejšnje silno boje nemške re-
vanše. Oni pač dobro vedo, da bi ne mogli
v kakšnem bodočem spopadu z Nemčijo
računati na pomoč kakor koli celega sveta,
kakor se je zgodilo v svetovni vojni. Zato-
rej stremi francoski militarizem za tem, da
stalno oslabi Nemčijo. Oslabitev Nemčije
je skuša Francija doseči s tem, da jo gospo-
darsko pritiska a obvezam da ji v eni ali
drugi obliki odvzame ona ozemlja, ki so za
nemško industrijo življenjskega pomena. Ko
se je šlo za vprašanje pripadnosti Gorje
Slezije, smo bili priča, kako se je Francija
potrudila, da je vsaj v velikem delu zma-
gala stališče Poljske.

Drugič pa se nahaja sedanja vlada (ka-
kor vse prejšnje) v veliki zadregi napram
ljudstvu, ki ni videlo do sedaj nobenih
ugodnosti za Francijo z ozirom na vojno
odškodnino. Saj vemo, da je Briandova
vlada padla ravno zato, ker je bila izpo-
stavljena napadom radikalnih strank s
Poincaréjem na čelu, ki je doklil Brianda,
da je prenehak in popustljiv napram
angleškim zahtevam. Minilo je že skoraj leto,
odkar je Poincaré prevzel vladno krmilo v
roke, toda tudi on ni v odškodninskem
vprašanju prav ničesar dosegel. Kjer je
Briand prenehak, tam stoji problem danes.
Poincaré in njegovi pristaši so torej prisil-
jeni napraviti nekaj, da dokažejo upraviče-
nost svojih očitanih in napadov proti prejš-
nji vladi ter da pokažejo kakšen »uspeh«.

Vsled tega stoji sedaj Evropa tako-
zvana zasedba Porenja. Po versailleski po-
godbi imajo zavezniki in torej tudi Fran-
cija pravico seči po izjemnih sredstvih,
ako ne bi Nemčija hotela izpolniti obvez,
ki izvirajo z versailleske pogodbe, torej tudi
onih obvez, ki se tičejo povračila vojne
škode ali skratka vojne odškodnine.

Gre za ruhrsko kotlino in za nekatera
veleindustrialna nemška mesta ob Renu.
Ako bi se Francija polastila teh krajev,
tedaj bi ji bila zagotovljena trajna premoč
na evropskem kontinentu. Premogovna in
železna industrija, ki sta tako tesno zve-
zani z vsem industrialnem ustrojem, bi bila
v rokah francoskega kapitala, ki bi dikti-
ral cene celi Evropi. Otale evropske drž-
žave, posebno one, ki so navezane na uvoz
premoega in železa, bi bile odvisne od fran-
coskega industrialnega trusta, a v slučaju
političnih zapletov bi mogla Francija
zapreti svoje zemeljske zaklade onim drž-
žavam, ki ne bi hotele pred francoski po-
litični voz.

V zadnjem času premaguje francosko stali-
šče v zboru štirih. To nam dokazuje tudi
izjava odškodninske komisije, ki je ugotovi-
la, da Nemčija protovoljno ni izpolnila
obvez, izvirajočih iz versailleske pogodbe
glede vojne odškodnine. Zanimivo je, da so
v komisiji glasovali za to ugotovitev ita-
lijanski, belgijski in srancoski delegat,
angleški pa proti. Torej tud tu ono nasprotje
med Anglijo in Francijo. Vsekakor bo mo-
gla Francija na prihodnjem zborovanju v
Parizu imenitno izbrati cmenjeno ugotovi-
tvev kršitve pogodbe od strani Nemčije.
Zatorej bo angleška pozicija precej težka.
Zdi se, da bo imel Poincaré popolnoma na
svoji strani tudi Italijo.

Vprašanje je seveda, ali bo hotela fran-
coska vlada prevzeti nase odgovornost za
tako nevarno podjetje, kot bi bila zasedba
novih nemških pokrajin. Poincaré in nje-
gova vlada straši sedaj z zasedbo Porenja,
toda ko pr'de čas dejanja, tedaj si bo fran-
coska vlada dobro premislila, predno na-
pravi tako važen korak, ki utegne imeti
usodne posledice za svetovni mir a še
večje za bodočnost francoskega naroda.

Ali bo imel francoski narod kakšne kro-
stili od tega, če se uresniči grožnje fran-
coske vlade, francoskih imperialistov in
kapitalistov? Francoski kapitalisti in fran-
coska veleindustrija bojo pač pridobili,
toda ali se bodo zaradi tih ukrepov v res-
nici zboljale gospodarske razmere v fran-

coskega ljudstva in ali se bodo porušeni
krajci hitreje in boljše vzpostavljali? To je
zelo dvomljivo. In vendar je to glavni na-
men vojne odškodnine. In to utemeljevanje
je največje propagandno orožje Poincaré-
je vlade. Kaj pa, če bo po nekotikem
času ljudstvo spoznalo, da ni zasedba Po-
renja nič doprinesla k vzpostavitvi upo-
stopenih krajev? Toda ta okoliščina ni še
najtežja. Še usodnejše posledice utegne
prinesti Franciji v zunanje-političnih odno-
šajih ta ukrep. Skoraj gotovo je, da si bo
Anglija umila lepo roke in ne bo hotela de-
liti odgovornosti s Francijo. Nobena an-
gleška vlada ne bi mogla danes angleški
javosti dokazati nujnost takih izjemnih
sredstev proti Nemčiji, ne opravičiti de-
janja francoske vlade. Torej odgovornost
bi morali sprejeti Francozi sami. Dalje je
tu tudi Amerika, ki bo brez dvoma obsi-
dila Francijo. Na ta način bi se ustvarilo
Franciji neprijazno in nasprotno javno mne-
nje v dveh najmočnejših državah na svetu.

Versailleska pogodba in vse njene posledice
kakor tudi druge posledice vojaškega
poraza niso pogasile sovražstva Nemcev
proti zaveznikom, zlasti pa ne proti Fran-
cozom. Novi sovražni ukrepi Francije pa
bi brez dvoma zedinili vse Nemce v sovra-
štvo proti Franciji, in tudi zmeri in nešo-
vistični krogi bi stopili v vrsto za-
grizenih sovražnikov Francije. Danes je
sicer Nemčija razorožena in se ne bo mo-
gla obraniti morebitnim napadom Fran-
cije, toda pomisliti je treba, da se kolo
sreče neprestano vrti. V Srednji Evropi
prebiva kompaktno nemški narod, ki šteje
preko 70 milijonov duš. In gotovo ne more
noben Francoz biti brez skrbi, ako pomi-
sli, da je 70 milijonov ljudi, ki iz dna srca
sovražijo Francijo in francoski narod.

Tudi je danes svetovni politični položaj
silno napet. V ozadju stoji grozeče boljše-
vika Rusija, ki bo brez dvoma skušala iz-
rabiti vsa nesoglasja, vse spore in vsa so-
vražna razpoloženja med zapadnimi kapi-
talističnimi državami, da razbije danes še
trdni zid zapadnih buržoaznih držav. V
skrajnem obupu je mogoče, da se Nemci
vržejo v naročje Rusiji, ki jih že kliče in
vabi s sirenskim glasovi. To ni nič nemo-
godega in neverjetnega. Sedanja rusko-tur-
ška zveza nam to dovolj jasno dokazuje.

Če pretresamo torej vse te okoliščine, tedaj
moremo trditi, da stojimo pred velea-
žnimi svetovnimi dogodki, ako se ne
najde kakšen bolj miroljuben izhod iz te
«odškodninske krize», kakor bi lahko imeno-
vali ta spor. Ni izključeno, da v zad-
njem hipu premagar razum nad čuvstvom
in nad pohlepom ter da pride do spora-
zuma.

Bol za pravico

Kakor se je že poročalo, sem koncem
novembra predložil predsedniku ministr-
skega sveta spomenico o naših zahtevah.
Poročilo o vsebini te spomenice ni izšlo
od moje strani in ni bilo točno. Ni šlo za
spomenico v pravem pomenu besede. Pov-
daril sem, da vsebuje samo več ali manj su-
maren (počrzen) in nepopolen pregled
naših zahtev. Rad, naglice in iz drugih
razlogov sem se omejil na navajanje posa-
meznih točk v kratkih besedah, in pravem
brzobjavnem slogu. Samo nekaj točk sem
obširneje obdelal, med temi tisto, ki se
tiče rabe našega jezika v sodnem postop-
panju. Ker je to vprašanje radi znanega
sklepa trških sodnikov posebno aktualno,
si dovoljujem predložiti javnosti prevod do-
tičnega dela svoje spomenice. Ta del sem
izročil tudi justičnemu ministru Oviglio.
Glasi tako-le:

Juljska krajina, oziroma okoliš trža-
škega prizivnega sodnega dvora obsega tri
civilne in kazenske sodnije, tržaško, go-
riško in puljsko. Poleg tržaške civilne in
kazenske sodnije obstoji za isti okoliš, pa
z drugačno stvarno pristojnostjo, trgovin-
ska in pomorska sodnja. Okoliš tržaške
sodnije obsega naslednje preture: 1. trža-
ške a) civilno, b) kazensko, c) trgovinsko-
pomorsko; 2. koprsko; 3. piransko; 4. ko-
mensko; 5. sežansko; 6. podgraško; 7. se-
nožeško; 8. postojnsko; 9. bistrsko; 10.
volosko-opatijska. Preture v zapadnem in
severnem delu krajine zavisijo od goriške
sodnije, preture vzhodnega in južnega dela
pa od puljske sodnije.

V goriškem in puljskem okolišu je ve-
čina prebivalstva slovenska. V tržaškem
okolišu so od navedenih 4. do 9. pretura
kompaktno slovenske. Od tržaške preture
ima takozvani teritorij (na deželi) močno
slovensko manjšino. Koprška pretura ima
prebivalstvo, ki je s polovico slovensko,
piranska znatno slovensko manjšino, vo-
losko-opatijska pa končno veliko slovan-
sko večino.

Po slovenskem narodnem probujenju
(1830. do 1860.), po priznanju narodne ena-
kopravnosti (z ustavami 1. 1848., 1860.,
1861. in 1867.) in na podlagi starega sod-
nega reda iz 1. 1781., ki je dovoljeval rabo
«deželnih» jezikov, je slovenski jezik bil
pripuščen na sodnih. Ker je temu naspro-
tvala črka posebnega besedila takozvane
zapadno-gašijskega sodnega reda iz 1.
1796., ki je veljal v bivši beneški Istri (v
okolišu pulske prej rovinjske sodnije, brez
pazinske preture, a s piransko preturo in
deloma koprsko preturo), je tudi tam za-
kon iz 1. 1883. pripustil na mesto samega
italijanskega jezika «deželne» jezike. Po
zasedbi Julijske krajine je sicer gubernator
Pettiti odpravil rabo nemškega jezika, ali
je izrecno ohranil rabo slovenskega. Samo
puljski poveljnik admiral Cagni je za-
brani rabo slovenskega jezika v okolišu
tiste postojanke. Ali tudi drugod, posebno
pri istrskih preturah in tržaških sodnih
in preturah se je raba slovenskega jezika
postopno omejila v teku 1. 1919. do 1921.,

deloma je bila temu v povod ali pretvezo
odstranitev slovenskih sodnikov in prakti-
kantov. Kazenski procesi se vršijo pri sod-
nih izključno v italijanskem jeziku tudi
proti takim, ki so s skrajnih delov dežele,
kjer je vse, osredje, priče, čisto slovensko.

Začetkom 1. 1922. je rimski kasacijski
dvor z odločbo od januarja istega leta, ki
se je tikala nekega koprškega primera, a
zadnjič tudi v enem primeru, ki se je tikal
tržaške sodnije, proglasil rabo slovan-
skega jezika za nedopustno, češ, bila je
vpeljana proti italijanstvu («in odio all'ita-
lianità»). Predsednik tržaške sodnije Pe-
rissich (nekadaj Perišič) je izdal marca 1922.
določbe, ki so omejevale, deloma naravn-
o izključevale rabo slovenskega jezika
pri sodnih oblastih njegovega okoliša.
Vsled protestov Slovanov (glej priloženo
spomenico županstvu) je vlada priznala ne-
umestnost takšnega samolastnega posto-
panja, potrebo zakonite uredbe predmeta in
je omenjene novotarije ustavila, a žal
samo z delnim uspehom. Na moj predlog se
je imenoval pododbor deželne svetov-
valne komisije tržaške za ureditev jezi-
kovne rabe se v poletju tekočega leta, u
je bil sklican samo enkrat 15. 9. 1922. Po
tem ko je on. Mussolini prišel do oblasti,
se stanje stvari nagloma slabša, in je nujno
treba kaj ukreniti.

Neki poseben pomen ima raba slovan-
skega jezika v notarskih spisih, za po-
godbe med slovenskimi strankami in za
druge listine izdane od takšnih strank. Isto
velja za notarsko legalizacijo podpisov na
slovenskih spisih, ki morajo mnogokrat
rabiti onkraj meje v Jugoslaviji. Prav bi
bilo, da se prihrani potreba prevajanja,
naložena le po jezikovnem formalizmu,
združena s težavami in stroški.

Razlog, ki ga je uveljavil kasacijski dvor
proti slovenskemu jeziku, češ, uvedli so ga
v sodno rabo proti italijanstvu («in odio al-
l'italianità»), je puhel; slovenski jezik se je
pripustil po neogibni, praktični, kulturni
in politični potrebi, radi narodnega probu-
jenja in kulturnega napredka Slovanov in
ustavne enakopravnosti narodov, na ka-
terem so se vendar sklicevali vedno tudi Ita-
liani v Avstriji v svojo obrambo v Trentinu
in v Dalmaciji. Iz istih razlogov se je pri-
pustil slovenski jezik v drugih pokrajinah
tudi na škodo nemškega jezika, a gotovo
se ne bo moglo trditi, da se bi bilo to zgo-
dilo — v Avstriji proti nemstvu!

Dovoljujem si zato predlagati: 1. da se
ustavijo vse novotarije in da se naloži za-
časno popolno izvrševanje veljavnih pred-
pisov, kakor jih je priznal gubernator Pe-
titi; 2. da se žurno izdajo končno veljavni
predpisi o jezikovni rabi, po zaslišanju pri-
stojnih činiteljev in s potrebnim ozirom na
jezikovne pravice manjšin, na korist pra-
vosodja ob varstvu koristi skupnosti. — V
R i m u, 29. novembra 1922.

Dr. Josip Wilfan.

Dnevne vesti

V zvezi javnih napisov je kr. prefektura v
Trstu objavila v uradnem listu «Osservatore
Triestino» sledeč odlok datiran 26. decembra
1922:

- 1) V drugorodnih občinah Julijske Benečije
bo moralo biti ime ulic, trgov, javnih krajev
na splošno, občinskih zavodov, ustanov in pod-
jetij napisano v italijanščini in sicer v italijan-
skim napisom na prvem mestu in v istem ob-
segu katerega ima sledeti napis v drugem je-
ziku.
- 2) Enaka odredba velja za izveske ali napise
postavljene, da označijo sedež občinskih urad-
ov in podrejenih mest.
- 3) V svrhu oistovetenja bodo morale drugo-
rodne občine izključno uporabljati italijanske
ali dvojezične uradne pečate, pri katerih ima
italijansko besedilo, popolnoma enako drugo-
jemu, prednost; to tudi na listinah in spisih,
ki so v celoti sestavljeni v tozadnem jeziku
občine. Da zamore uživati poštno olajšave pri-
znane gotovim uradnim pošiljavam, bo moral
istotako vsak občinski urad izključno uporabi-
ljati poseben označilni pečat sestavljen v ita-
lijanščini ali dvojezično na gornji način.
- 4) Odredbe označene v točkah 1 in 2 se bo-
doro morale izvršiti v roku dveh mesecev po
objavi dne odloka v uradnem dnevniku (ob-
javljen dne 28. decembra 1922. Op. ur.); od-
redbe točke 3 pa od 15. januarja 1923 naprej.
Prefekt: Crispo Moncada.

Z zadoščenjem jemljemo na znanje, da pre-
fektura v točki 1 in 2 gornjega odloka predpi-
suje poleg italijanskega tudi slovenski oziroma
hrvatski napis. Med tem ko govori prejšnji
odlok kr. prefektura glede javnih obratov in
točka 3 gornjega odloka o italijanskih ali dvo-
jezičnih napisih, predpisujeta omenjeni prvi
dve točki italijansko in sledeče drugojezično
besedilo. Tiskali smo debelo točko 2 z ozirom
na predpis nekega podprefekta, da morajo
imeti občine, uradi in šole že do 31/XI 1922 iz-
ključno italijanske napise. Glede šol veljajo po
analogiji isti predpisi, čeravno šole niso nikjer
izrecno imenovane. Namen prefektore kot od-
repačnega oblasti je jasen in ta namen je
merodejen za prebivalstvo in za podrejene
organe.

Odprava podprefektura v Trstu. Tukajšnja
kr. prefektura javlja: V izvrševanju načrta za
izenatnje poslov političnih oblastev novih po-
krajn s posli političnih oblastev iz starih po-
krajn je bilo odločeno, da se z dnem 31. de-
cembra 1922. odpravi podprefektura v Trstu
in da se posli, ki jih še opravlja (en del tih po-
slov je bil izročjen že v oktobru 1921.) v zade-
vu političnega oblasti prev stopanje, izročijo
tržaški občini. Dotični uradi so se že začeli
izročati mestnemu municipiju. Glede drugih
poslov (mamor, dovoljenja za vožnjo z avtomobi-
li, gledališka cenzura), ki jih je opravljal
podprefektura in ki po predpisih v starih po-
krajnih spadajo v področje prefektur, je bilo
predsklicano, da preidejo v roke prefektore.

Manjšinska politika «popolarov». Pri občin-
skih volitvah v Bocnu v mesecu januarju lan-
skega leta so dobile nemške meštanske stran-
ke 1966, socialisti 687 in združeni Italijani 429
glasov. Občinski svet je bil potem razpuščen
in nastavljen vladni komisar, ki mu je prido-
deljen upravni oveset. «Der Tiroler» pravi
umestno, da gornje število dokazuje zadostno
smernice, kako naj bo sestavljen rečni tržaški
list, da spadajo v vrsto tistih ljudi, ki imajo
večje oči nego na žakice. Ti se namreč raz-

burjajo v svojem listu radi tega, ker sta v so-
svetu dva Nemca, en socialist in en Italijan
(fašist), ker torej oni niso zastopani. Upravi-
čeno pripominja «Der Tiroler», da so Italijani
zadostno zastopani, razmeroma s številom glas-
ov, ki so jih dobili na volitvah. Popolari naj
bi bili lepo tihi — govornivo vedno s «Tiroler-
jem» —, ker so ravno oni, ki vrbano zahtevajo
proporcionalno volilno pravico za Bocnu. Tu
pa se jezijo, ker je zastopstvo v sovetu pro-
porcionalno določeno. Mi pa bi rekli še nekaj
drugačje na naslov popolarov. Imamo razna
svetovale komisije, v katerih naše ljudstvo,
večina prebivalstva, ali sploh ni zastopana,
ali pa tako — recimo — neproporcionalno, da
je to zastopstvo obnemoglo. Ali pa so se po-
polari kedaj razburjali radi take nepropor-
cionalne sestave komisij? Tudi manjšinska poli-
tika popolarov ima dvojen obraz.

O brezposelnosti v Italiji v mesecu 1922 ob-
javlja uradna agencija Stefani sledeče podatke:
Dne 30. novembra 1922 je znašalo število brez-
poselnih 354.238, torej 33.227 več nego v me-
secu oktobra 1922. Kakor v oktobru je brezpo-
selnost najbolj rasla v pokrajinah Emilia,
Benečije, Puglie, Abruzzi in Molise. Zmanjšanje
števila brezposelnih pa se je ugotovilo v Um-
briji, Piemontu in Liguriji. V Julijski Benečiji
je izkazano zmanjšanje števila brezposelnih za
6109, kar pa je samo navidezno in se ima pri-
pisovati dejstvu, da se ne plačuje več podpora
za brezposelnost tistim, ki jo uživajo 90 dni in
da tvorijo podlago za statistiko podatki urada,
ki izplačuje podpore za brezposelnost. Vzroke,
da se je število brezposelnih na splošno po-
višalo, je treba iskati v tem, da je vsled zime
odpadlo poljedelsko delo na prostem. V polje-
delstvu je bilo število brezposelnih v novembru
99.302 (napram 66.026 v oktobru). V zidarski,
cesni, hidrolični stroki in v industriji, ki ob-
deluje rude je skočilo število brezposelnih od
86.817 v oktobru na 96.302 v novembru. Zni-
žalo pa se je število brezposelnih v industrijah,
ki nadalje obdelujejo pridelke polja, lova in ri-
bolova (od 22.591 na 21.080), v rudokopni in-
dustriji (od 13.591 na 11.594) v tekstilni indus-
triji (od 17.460 na 15.685), v kovinski indus-
triji (od 55.831 na 52.651). Omeniti je treba
tudi, da je znašalo število brezposelnih vsled
stavk in obustavitve dela v septembru 6.232, v
oktobru 505 in v novembru 179.

Neverjetno! V Sv. Križu pri Trstu so nabi-
rali z blokci prispevke za naše šolsko društvo.
Razpečali so tri bloke. Poslali so človeka v
Trst po druge. Ko je prišel na svetokriško po-
stajo, so ga tam čakali orožniki, ki so zahtevali,
naj jim izroči bloke. Obenem so zahtevali tudi
že nabrani denar. Niso dobili ne enega, ne drugo-
ga, pač pa so veleli, da se ne sme več na-
birati za šolsko društvo. Vprašamo: od kje
imajo orožniki pravico za tako postopanje? Ne
bo drugače, nego, da zarje ni merodaven od-
lok oblasti, glasem katerega je zakoniti ob-
stanek šolskega društva potrjen — kar vklju-
čuje tudi dovoljenje za nabiranje prispevkov
za kulturne svrhe, ki jih zasleduje društvo —,
marveč nesramno hujskanje in klevetanje v
kaki «Eri Nuovi». Stvar je sicer neverjetna,
ali povsem resnična, ker je dokaz o čudnih
razmerah, ki vladajo pri nas. Kaj pravi k temu
povelzvo orožnikov?!

iz Sv. Križa pri Trstu nam pišejo: Odbor
naših fantov se je odločil, da priredi Silvestrov
večer na korist ubogih šolskih otrok. Kar so
se zgledali fašisti z zahtevo, da hočejo biti tudi
oni zastopani v odboru in da mora biti priredi-
teljska skupna. Ker pa so imeli fantje že nad 200
lir stroškov in bi jih zagrožena preprečitve ali
kalitve prireditve občutno zadelo, so se udali
tež zahtevi. Razdelitev dobičila mej otročije
slovenske in italijanske šole je poverjena vodi-
telju slovenske šole. Ugotovljamo to, ker so se
siriili glasovi, žaljivi za naše fante, češ da so
se izneverili. Udali so se le sila, da ni prišel
v škodo dobri in človekoljubni namen.

Onesrečene praznike so isleli letos na Pro-
seku. Prejeli smo poročilo o smrotnih dogod-
kih, ki so se odigrali v tej vasi povodom
praznikov. Bilo je na dopustu več naših voja-
kov, ki so se vsi povsem dostojno obnašali.
Vsi — razen enega! Ta sploh ni hotel več
govoriti slovenski, je nadlegoval ljudi na najdr-
nejše načine, jih podil zvečer spat in je z
drugimi takimi bratci mazal po noči tudi napise.
Gostinčarji so dobili anonimna grozljiva pisma,
da morajo prirediti smaitalijanske napise.
Sploh se je tisti vojak obnašal kakor da je kak
policijski organ v kraju, kjer so ljudje sami
nevarni razbojnik. V vaščanih je vrelo, stiekali
so pesti v upravičenem, ali obnemoglem oger-
čenju, ker je imel vedno ob strani ali kakega
fašista ali orožnika. U

izključnemu priznanju zasluška. V Južni Nemčiji zmagajo desničarji, v Severni Nemčiji pa bržčas levčarji. Tako je razpad Nemčije nezogiben.

Na Ruskem mora boljševežem, ki je zatajil že svoja glavna načela, pastri čim prej. Ali bo novi car že l. 1923. zasedel ruski prestol, je dvomljivo: gotovo pa je, da se car vrne kmalu in bo imel še trdnjši sedež, nego njegovi predniki. Ruski begunci se torej vendarle vrnejo v svojo domovino.

Versailleski mir je prinesel le premor, ne pa zaključka krvave svetovne vojne. Vojna doba bo trajala najmanj še desetletje; dotlej ne bo resničnega mira. Nova svetovna vojna ki se začne kmalu, bo še strašnejša, nego je bila minula. Pretresala bo skoraj ves svet. V njej se tudi odloči borba med belimi in barvašimi rasami za dolgo dobo. Dvigajo se kolonialni narodi od Maroka do skrajne Azije. Usoda Anglije se razvija po vzoru Rima. Anglija pa vzdrži vse navale. Turčija doživi nove veličanske uspehe ter dokazuje iznova svojo ogromno silo. Toda Anglija in vsi beli kolonialni narodi bodo strašno trpeli. Turčija in Japonska se dvigneta do velikega vpliva in moči.

Nemčija se nove svetovne vojne ne udeleži; toda valuta se ji skokoma dvigne, njena industrija ne bo mogla več izvažati, cele armade delavcev ostanejo brez kruha, in zato izbruhne državljanska vojna. Toda ta borba v nemški državi notranjosti ne bo smrtni boj in začetek konca, nego bo kakor popadki pri rojstvu novega gospodarskega reda, novega samozavestnega človeškega tipa, ki zagleda med grmenjem topov luč svet.

Nadaljnja prerokovanja obseza Kemmerichovo delce «Die Berechnung der Geschichte und Deutschlands Zukunft» (Huber, Diessen), ki dokazuje, da zgodovine ne dela volin listek (ali kroglica), nego vedno le orožje, ter da bo vladala vedno le manjšina, ki je odločena, za svoje ideale umreti.

Veliki slovanski možje — Boškovičovo veliko delo «Theoria Philosophiae Naturalis» v angleščini. Med slovanskimi velikimi možmi zavzema Rusjer Boškovič gotovo eno prvih mest. Pred kratkim je izdalo založniško društvo «Open Court» v Londonu Boškovičovo veliko delo «Theoria Philosophiae Naturalis». «Times» od 14. m. m. je priobčil pod naslovom «Slovanski filozof» te-le zanimive podatke o Boškoviču: «Ta monumentalna izdaja Boškovičevega glavnega dela je popravljen izvod pregledane in izpopolnjene benečanske izdaje iz l. 1763. pospremljen z angleškim prevodom g. J. M. Childa, profesorja mančesterskega vseučilišča. Ta dragocena izdaja je izšla s podporo jugoslovenske vlade in nekaterih zasebnikov jugoslovenov.

Boškovič je bil rojen v Dubrovniku (rojen l. 1711, umrl l. 1787.). Prvo vzgojo je dobil v Dubrovniku, pozneje v Rimu od jezuitov. Kot član jezuitskega reda je bil imenovan za profesor matematike na Collegium Romanum. Obtem filozof, astronom, fizik, matematik, zgodovinar, inženir, arhitekt in pesnik, od časa do časa tudi diplomat, pri vsem tem svetovni človek in obenem — vzoren jezuit. Važna so njegova odkritja v astronomiji, tehniki, optiki, mehaniki in geodeziji kakor tudi v matematiki.

Njegov sloves je bil evropskega značaja. Države so v svojih sporih izbirale njega za arbitra. Toda po plini uspehov in sreče je nastopila osaka. Sprejem v Parizu ga je zelo razburil. Njegov red je bil v Franciji prepovedan. Iz Anglije ga je poslala «Royal Society» v Carigrad, da tam opazuje gibanje Venere, toda prispel je tja nepozno in kmalu nato težko zbolel. Doživel je nato odpoved upravljanja milarske zvezdarne, kjer ga je zamenjal neki njegov nasprotnik. Ko je Klement V. odpravil jezuitski red tudi v sami Italiji, je Boškovič sklenil oditi v Pariz. V tej dobi svojega življenja je dobil v D'Alembertu hudega nasprotnika, v Lalandeu pa pristranskega častilca in prijatelja. Ko so Francozi, povsem vdani navdušenemu pričakovanju ameriške vojne za svobodo, postali tudi zanj neprimeren ambient, se je zopet vrnil v Italijo, kjer je začel izdajati eno delo za drugim. Niti eno leto ni minilo brez njegovega plodnega dela, toda napor mu je skral zdravje in mu prinesel smrt.

Malo materiala imamo, da bi očrtali tega človeka, kakor je bil izven svoje znanosti. Bil je nagel in razdražljiv. «Nikoli se ni nahajal v družbi — piše o njem Lalande — da bi švrknil s kakim duhovitim stihom ugledne osebe ali lepe žene, katerih sicer ni osebno poznal, ker je živel v asketizmu. Zajtrk mu je bila edina dnevna hrana, katero je užival z velikim tekom. Zaupanje v moč njegove telesne konstrukcije mu ni dalo videti nevarnosti nesrazmerja.»

«Times» govori nato o znanstvenem značaju Boškoviča. «Primerjajoč Boškoviča s tistimi, ki so doprinesli k razvoju atomske teorije in odražajo mu pravi prostor med njimi, se kaže napredek v razumevanju tega učenjaka. Z renesanco so začele zopet obračati pozornost nase spekulacije Anaksagore in Demosta, Epiktura in Lukrecijusa. Prišlo je tudi v navado pramenjanje matematičnega razglabljanja na naravo. Descartes je, pobijajoč atomsko praznoto in nedeljivost atomov, reduciral vse pojave na menjanja, ki se izvršujejo v majhnih delih homogenega telesa, kateri edini posedejuje svoja matematska svojstva ekstenzije in gibanja. Leibniz je iskal v notranjosti materije nekaj bolj močnega od same ekstenzije. Atomi so matematične točke, središče sil, ne pa fizični ali ekstenzijski deli. Če je torej ekstenzija v prostoru nič, je njena intenzivnost neizmerna (kakor intenzivnost človeškega uma). Toda Leibnizova ljubezen za «pomirljivost» in neko sredino — pravi Bertrand Russel v svoji «Philosophy of Leibnitz» — ga je privredila do zmote. Bili so trije močiji tipi dinamične teorije. Njegovo mišljenje o trčenju bi ga privedlo do teorije o ekstenzivnosti atomov, katero sta iznesla Gassandi in Huygens. Njegovo prepričanje o teoriji «plenuma», vse izpolnjivega fluida, ga je moralo privedti na proučevanje fluidskega gibanja (elektrocitate). Ves njegov nauk bi ga bil moral privedti, kakor je privedel Boškoviča, Kanta in Lotzea, k nauku o neekstenzivnih središčih sile z delovanjem na gotovo oddaljenosti, za katero je Newton dal na razpolago potrebno matematsko. Kratko: kar se imenuje Leibnizova dinamična teorija, katero je on sam moral obdelati, ni njegova, temveč Boškovičova teorija in tako je svo odkrita v Boškoviču potrebna vez med Leibnizom in Kantom.

Važno! Izšla je knjižica, ki vsebuje vsa navodila in določbe za prejevanje invalidske pokojnine oziroma vzdrževalnih prispevkov starišem, sirotam in vdovam po vojakih, ki so v vojni padli ali izgubili. Knjižica ima za prilogo tudi vzorce za vse potrebne slučaje prošni. «Knjižica za in-

valide» stane L. 250, po pošti 30 stotink več. — Pri pošiljavi po pošti naj se nakaže denar prej. Tudi po povzetju se ne bo pošiljalo, ker so troški nerazmerno večji. Knjižica se naroča pri pol. društvu «Edinost» v Trstu.

«Naša kr.» Po znižanih cenah ponovi šentjakobska «Citainica» v nedeljo točno ob 5. popoldne v dvorani DKD pri Sv. Jakobu to Finžgarjevo zgodovinsko dramo iz Napoleonovih časov. V njej srečujemo, kakor v znanih igrah «Rokovnjači» in «Legijonarji» iste slike tihopačev in vojnih beguncev. Igra drži skozi vse štiri akte občinstvo v napetosti in njena privlačna sila traja do zadnjega dejanja. Pri premijeri je bila dvorana nabita do zadnjega kotička, kar priča o lepoti in privlačni sili te igre. Dana je sedaj vsakemu lepa prilika, da vidi, kako so živeli v teh krajih naša pradedja v dobi Napoleonovih vojn. Torej, nasvidenje v nedeljo!

Društvene vesti

Dijaška Matica. Ustanovni občni zbor G. M. se vrši dne 6. januarja 1923 ob 16. uri s sledečim dnevnim redom: 1) Poročilo pripravljalnega odbora, 2) Prečitane društvenih pravil, 3) Določitev članskih prispevkov, 4) Volitve a) odbora, b) nadzorništv, c) razsodišča, 5) Slučajnosti. Prijave se sprejemajo do 4. januarja. Kdor se hoče udeležiti občnega zbora z glasovalno pravico mora javiti do določenega dneva svoj pristop Dijaški Matici. Dopisi naj se naslovijo: Dijaška Matica, Trst, ul. Fabio Filzi 10/L. Za eventualne informacije se je obrniti istotam, dnevno od 19—20 ure. — Pripravljali odbor P. M.

Slov. Marijina družba v Rojani priredi na praznik sv. treh Kraljev dne 6. jan. ob 5. uri pop. v svojem domu (Vicolo delle Rose 13, L.) veselico, koje čisti dobiček je namenjen misijonom. Vprizorila se bo božičnica v 2 dejanjih: «Božič pastiric», ter burki: «Umijmo zamorčaka» (1 dej.) in: «V afriškem sirotišču» (1 dej.). Sledilo bo srečkanje za 3 dobitke. — V nedeljo 7. januarja ob 5. uri pop. se bo uprizorila druga božična igra v 5 dejanjih: «Mir ljudem na zemlji» ali «Božični večer zavrnjen». Udeleženci so naproseni da prispevajo pri vsaki igri po 1 liro.

Akad. fer. društvo «Balkan». Danes ob 20.30 proučevni sestanek v navadnih prostorih. Uro prej odborova seja. — Tov. knjižničar prosí vse one tov. ki mu niso še izročili knjig ali skript, da to store danes od 16—18 ure.

Javna knjižnica šentjakobske «Citainice», posluje redno vsako nedeljo od 10—11 zjutraj v prostorih stare policije pri Sv. Jakobu. Istočasno se sprejemajo novi člani. Član je lahko vsakdo, kdor biva v šentjakobskem okrožju. Članarina je 1 liro mesečno, a vpisnina 1 liro. Člane opozarjamo, da poravnajo zaostala članarina, ter, da so točno drže pravil, ki so napeljena v vsaki knjigi, ker se bo odslej odbor teh točno držal. — Odbor «Šentjakobske Citainice».

Zenska podružnica «Solskega društva» v Trstu pozivlja vse one, kateri doslej niso vrtili nabiralnih pol za božičnico, da to storijo čim prej, po možnosti še tekom danšnjega dne. Pole naj se izročijo gđni Hermi Vrabec Via Torre bianca 19/L.

Iz tržaškega življenja

Hotela se je iznebiti svojega moža, ali ni šlo. Glumačica Ermelina Baroni, poročena Vianello, v dobi 36 let, stanujoča v glumišču v ulici Madonnina, bi bila zelo rada spravila svojega moža na drugi svet, da bi bila bolj «svobodna». Zenska pa ni hotela imeti na vesti lastnoročnega umora. Zato si je poiskala zaupnega moža ter mu povedala svoj načrt. Zaupnik se ni ustrašil, marveč je sprejel naročilo, naj izvrši umor, in sicer čim prej. V ta namen mu je izročila glumačica nabasan revolver in več sto lir v nagrado. Ko je pa imel mož oboje v rokah, ga je začela peči vest. Vendar pa je prišel do sklepa, da bo izvršil umor, če mu da ženska še par sto lir. Zatorej se je obrnil zopet do nje ter zahteval večjo nagrado. Prizadeti pa se ni zdel njen toliko vreden, da bi mnogo potrosila za njegovo smrt. Zato je odgovorila zaupniku, da mu ne da niti vinarja več. Zaupnika pa je nepričakovano odgovor tako razjaril, da je šel naravnost k njenemu možu ter mu povedal, kakšno pooblastilo je dobil od ženske. Mož je prebledel od samega strahu; sprva ni hotel niti verjeti tem strašnim besedam, končno pa je žalobno spoznal, da je vse res, kar je govoril mož. Ko je prišel nekoliko k sebi, je tekel na policijo ter povedal ves dogodek.

Njegovo ženo in njenega zaupnika so aretirali.

Pojasnili. Gospod Andrej Segulin iz Povčan pri Materiji v Istri nas naproša, naj objavimo, da ni on v nikaki zvezi z onim Segulinom, o katerem smo poročali v «Edinosti» z dne 29. decembra 1922, da je bil aretiran, ker so našli pri njem ukradene verige.

Med sporekanjem. V nekem bufetu v ulici Riborgo v starem mestu je izbruhnilo prednočnim hudo sporekanje med nekim A. Skerkom, stanujočim v ulici del Sapone, in neko mlado žensko. Ko se je za Skerki pripravil, da dvigne roko proti ženski, je posegel vmes eden izmed gostov, neki Armando Mainardi ter branil žensko. Da bi tega nikoli ne

storil! Skerki se je namreč zagnal z vso silo ob njega ter se začel z njim ravnati. Pri tej priliki mu je pa segel z veliko premostitvijo v šep ter se polastil listnice z 220 lirami. Nato je zbežal. Mainardi je naznanil dogodek policiji. — Skerki je bil pozneje aretiran.

Zlat deč. Viktor T., star 54 let, stanujoč pri Sv. Mariji Magdaleni, se je obnašal v zadnjem času zelo čudno. Po dnevu in po noči ni govoril drugega, nego o zdravstvih, ki so mu dolžni milijone. Nadležje je govoril, da je postal v Ameriko neko iznajdbo, za katero bo dobil vsak čas več milijard dolarjev nagrade. Kadar pa je deževalo, ni govoril drugega nego, da vidi, kako padajo med dežjem zlata zrna.

Predvčerajšnjim se je pa podal nesrečnej v neki bar na trgu del Ponterosso ter se začel dreti nad lastnikom, naj mu vrne tiste milijone, katere mu je bil posodil, ko je bil v največji bedi. Lastnik ga je seveda nekaj časa debelo gledal; končno pa, ko je videl, s kom ima opraviti, je dal pozvati «zeleni križ». — Nesrečnejša so prepeljali v opazovalnico mestne bolnišnice.

Lakota in brezposelnost. Sedemnajstletni Adolf Favretto je zapustil pred nedolгим časom očetovsko hišo v Meolo (Veneto) ter prišel v naše mesto iskat dela. (Hodil je od delavnice do delavnice, od skladišča do skladišča, toda povsod so ga odsvetili, rekoč, da nimajo dela.

S seboj je imel nekoliko denarja; toda novci so mu polagoma pošli, in tako je ostal brez vsakih sredstev v tujem mestu. V skrajni sili se je zaletel v vojašnico v Rocolu ter se tam obrnil do nekoga častnika, rekoč, da ga je poslal nek «kolonel» iz Benetk, češ naj z njim razpolaga. Častnik je mislil, da govori mladenič resnico. Zato ga je obdržal v vojašnici. Tam je dobival hrano in prenočišče dva tedna. Večraj pa se je izkazalo, da ni bilo res, kar je govoril mladenič. Izročili so ga vojaškemu oblastvu.

Vesti z Goriškega

Kazije pri Sežani. Na Sv. Silvestra dan je priredilo brašno in pevsko društvo «Dneva žar» v Kazljah zabavno večer, kateri je imenitno uspel. K temu uspehu je posebno pripomogla okolnost, da nas je posetil naš gosp. poslanec dr. Wilfan. V krepkih, jedrnatih besedah nam je orisal pomen in važnost društvenega in kulturnega delovanja. Občinstvo mu je z zanimanjem sledilo in mu ob koncu izrazilo svojo hvaležnost in priznanje za živahnim poslanjem in burnim življenjem. Govornik ni samo na dan slavnosti dvignil splošno razpoloženje in tako prispeval v velikih meri k krasnemu izidu prireditve, ampak njegove besede so šle do src, ostaje nam bodo v trajnem spominu in navdušenem delovanju. Gospodu poslancu pa se podpisani odbor iskreno zahvaljuje za njegov obisk. Zahvaljuje se nadalje pevskemu zboru in neutrudljivemu pevovodji za lepe pevске točke, vsem darovalcem, posebno gospe Kljucer, gospodincam v paviljonu ter občinstvu, ki je prihitelo na prireditve. — Odbor Bralnega in pevškega društva «Dneva žar» v Kazljah.

Iz Dutovej. V nedeljo 31. decembra je preminula nenadne smrti g. Jožefa Renčelj. Pokojnica je bila narodno zavedna in zelo prihujbena, o čemer je pričal njen pogreb. Ob odprtem grobu je govoril č. g. H. Sonc nagrobni govor, za kar mu iskrena hvala, enako vsem, ki so spremlili pokojnico k večnemu počitku. Bodi ji lahka zemljica, ostalim naše sožalje!

Vesti iz Istre

Uredništvo novog istarskeg zajedničkog glasila nam javlja, da ne može izaći ovaj tjeđan «Naša Rijeka» zbog tehničkih poteškoća, koje su nastale u zadnjem času. Prvi broj novog lista će izaći u četvrtak, dne 11. januara t. g. Toliko znađa radi.

Književnost in umetnost

Slovenka. Izšla je prva številka ženskega lista «Slovenka», ki izhaja v Gorici, s sledečo vsebino: Naše ognjišče (Urednica). — Dom gospe matere Serafine (Ivan Pregež). — Kraljici pregnancev (Roža Gorska). — Deklice dawnine (J. Jacquin). — Nekdaj (Lojze Remec). — Narodna noša (Ivanka). — Znamenite Slovenke. Pavlina Pakkova. — Žena pri Severnjakih (V. Š.). — Brat in sestrica (S. Farina). — Vzgoja — Moda — Ročna dela — Kuhinja — Razni nasveti — Zapiski. List izhaja 15. vsakega meseca v Gorici in stane letno 10 lir. Naroča se pri upravi «Slovenke», Gorica, Via Favetti 9.

«Ljubljanski Zvon». Izšla je 12. šte. «Ljubljanskega Zvona» z izredno bogato in pestro vsebino. A. Funtek je objavil zanimivo, mestoma sarkastično pisano razpravo, «O besedilu naših popularnih pesmi», Iv. Lah zaključna poglavja svojega romana «Angelin Hidar», pesnik Gradnik dva lepa soneta «Jesen v Medani»; Fr. Erjavc je priobčil v črtici «Iz Cankarjeve delavnice» dva različna napisa Ivanove «Velike maše», ki bosta zanimala ne samo literarnega zgodovinarja, marveč tudi preprostega čitatelja. Fr. Bevč je zaključil svojo enodejanko «V globini», ki z naturalistično vernostjo slika krčevito predsmrtno borbo čete vojakov v zakupu. Vojeslav Mole nas seznanja z bujnimi gledališkim življenjem v poljski prestolici, modernist Fr. Onič ima pesem «Jekleno «namenje», Miran Jarc pa je končal svojo noveleto «Poletje». V zelo bogatih «Književnih poročilih» ocenjuje Dr. Glonar

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jókai
Iz madžarskega izvirnika poslovenil
Ivan Koštiál 70

Prav tedaj se je Miliora zavedala. — Prva njena beseda je bila: «Kje je lepi Marko?» — «Tukaj», je odgovorila Aksamita. — Miliora je pogledala tja, a ga ni spoznala. — «Saj to ni on», je rekla. — Oni razdajajoči plin, ki se je bil razvil v somovem želodcu, je bil v nekaj minutah tako spatil omi idealno lep obraz, da ga ni bilo več moči spoznati. — Njegova glava je bila postala taka, kakršne so bile glave rovinških nesrečnikov: gladka krogla brez oči, ust in potez. — Miliora se je zgrozila — kaj se mašuje Margarita tudi za tak poljub, ki je bil poslan po zraku? — — Očega morskega soma je dal tedaj palatin, nadvojvoda Jožef, nagatiti in ga podaril «Narodnemu muzeju» v Budimpešti. — Kdor obišče muzej, naj ne opusti posvetiti nekoliko pozornosti tej narodoznanjski redkosti. — To je zgodovinski

simpatični šičev zbornik «Narodni okraski», dr. Š-r Erjavčeve zbrane spise za mladino. J. Gorec Erjavčev prevod erbskih narodnih pripovedk, in Mišičev satirski in aktualni roman «Dede Joksim». Dr. Kidrič — Glonarjev izdajo Prešernove antologije, dr. Ozvald Nedoljkovičovo francosko knjigo o Boškoviču relativistični teoriji, kjer prihaja do zaključka, da je bil Boškovič izmed največjih duhov jugoslovenskih, primerjajoč ga velikom Newtonu, Leibnizu, Kantu. Kronika pa prinosa dve poročili o drami in operi izpod peres F. Albrehta in Nika Stritofa. V vabilu na naročbo, ki je šte. priloženo, je uredništvo navedlo mnogo odličnih literarnih osebnosti, ki bodo sodelovale v prihodnjem letniku in katerih imena jamčijo, da bo «Ljubljanski Zvon» tudi v bodoče ne samo najstarejša, marveč tudi najboljša slovenska revija, ki bi ne smela manjkati v nobeni hiši. List, ki se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54, toplo priporočamo.

Celoletna naročnina za leto 1923. znaša Din. 90.— lahko pa se naroča tudi polletno, četrtletno ali pa tudi mesečno.

Mali oglasi

se računano po 20 stot. besoda. — Najmanjša pristojbina L. 2.— Debele črke 40 stot. besoda. — Najmanjša pristojbina L. 4.— Kdor išče službo, plača polovično ceno.

MLADENIČ, 15—16 leten, dobrih starišev, zmoežen italijanskega jezika, se sprejme v trgovino jestvin. Naslov pri upravnistvu. 9

GLASOVIRJE, harmonije in orglje povpravlja in uglašuje Andrej Pečar, Trst, Via Molino a vento št. 5/III 17

ONI, ki pripomore da prodam posestvo, obstoječe iz stavbišč (za pet družin), neselanih gozdov, zemljiških parcel, s trgovsko in gostilniško obrtjo in mostno tehniko, ležeče na reški cesti, 1 uro od železniške postaje, dobi pri sklepu kupčije L. 8000.— nagrade. Cena po dogovoru. Naslov pri upravnistvu. 10

POZOR LOVCI! Gospodarski odsek v Vipavi odda v najem svoj lastni lov na Nanosu (Vilovlje in Ravnik). Na tem lovišču se nahajajo tudi srne in druga goščadna divjadina. Lovišče meri 700 ha. Družba se bo vršila dne 7. januarja t. l. ob 11 uri, v občinski pisarni v Vipavi. 11

TRTE, cepeljke in dvjake se vdobi pri Kmetijski zadrugi v Trstu ul. Raffinerija 7. 15

VETERNECI, vrata in drugo, se proda po ugodnih cenah. Via Gatterš 34, delavnica. 13

KOZUH mošči, v dobrem stanju, lep, se ceno —oda. Via Rossetti 24/I, levo 14

KLAVIR popo, nemške originalne znamke, zvonec glas, se proda. Rossetti 24/I levo 12

TRTE Terre promise, do 1 m dolgi grozdi, tes druge, za namizno grozdje in za vino, prodaja Josip Strekelj Komen. 2259

APNO živo se dobiva po konkurenčnih cenah vedno pri J. Wild v Nabrežini. 2261

KRASNO POSESTVO, oddaljeno ¼ ure od Maribora, 17 oralov vinograda, velikanski sadonosnik, zelenjadni vrt, gosposko posloje, viničarija, hlevi, vse v dobrem stanju, se proda skupno ali pa posamezne parcele s hišnimi poslopji. Stanovanje s 4 sobami takoj na razpolago. Natančnejše podatke daje g. dr. Rudolf Ravnik, odvjetnik v Mariboru, Sodna ulica št. 14/L. 2258

KLAJNO APNO za živinorejce, strup za podgane, lisice in miši, se dobiva v lekarni v Il. Bistrici. 78/2

SOBA s hrano, blizu glavnega kolodvora, se odda boljsemu gospodu. Naslov pri upravnistvu. 1

SLUZKINJO za hišna dela sprejme gostilna v Barkovljah, Pojasnila v via Rossetti 37, mecnica. 2

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10. I. 82

POZOR pevski in glasbena društva! Na prodaj imam več klavirjev, harmonijev, gosli, citer, starih in novih. Pogoji ugodni. Ivan Kacin, via Carlo Favetti 6 Gorica 2114

RADI PREMEMBE obrata prodam slovečo žago na šest klinj, žago za furnir, tračno žago, cirkularke, stroje skobelničke, stružnike, vrtilničke, mizarske klopi, kolarsko orodje itd. Nussbaum, Ajdovščina 53

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Montecenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 67

Velika zaloga vina, žganja in likerjev

JAKOB PERHAUC
ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias št. 6, telefon 2-86.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: prsteni istrski tropinovec, kraški brinjavec in krajski slivovec.

Lastni izdelki: Šumeča vina kakor šampanjec, šumeči istrski refošk Lacrima Christi in druga.

Specialiteta: Jajčji konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor pristni malinovci in drugi. (50)

Oglejte si našo

PRODAJO

ob priliki sestavljanja

INVENTARJA

IZREDNA PRILIKA!

Corso V. E. III. 16 Tel. 10-08

ÖHLER

Corso V. E. III. 16 Tel. 24-24

morski som. Z enim samim ugrizom je preprečil vojno Avstrijev in Ogrov zoper Dalmatince in ž njo združene izredne stroške v znesku okoli 30 milijonov goldinarjev. — A škoda, da ni zapustil otrok, ki bi tudi preprečevali druge in krvave vojne!

XXIV. IGRALEC, KI DOBIVA.

Kdor zdaj obišče krasno Reko, naj naredi izlet v sosednjo Opatijo. To je koo Italije; tam je še videti (v gosposkih parkih) ostanke tistih hrastov, iz katerih so gradili Benečani svoje ladjeve. Za takega veličana bi plačali tudi danes toliko goldinarjev, kolikor obročev ima njegovo debljo v prerezu; a danes niso več na prodaj. Visoki gosposke so vzeli pod svojo zaščito obrežne steze. Tam so še gozdovi na planem uspevajočih lorovorih dreves, katerih debljo in koš obraščajo rumene vrtnice; te bobotne rumene cvetlice cvetajo najlepše tedaj, kadar je severno od Krasa bridica zlata. Tam v Opatiji je le spomlad in jesen. Sadno drevice cvete meseca januarja, aprila pa obradi sadje. — Ondi je stara cerkev ob morju. Tudi samostan je bil; zdaj je na prodaj. Zelo poceni bi jo dobili. Zidovi so popolnoma obrabsteni s trto, tudi v zvonik je zlezla ter opleta zvoniče. Prav lepo stanovanje bi bilo notri. Proti severu je razgled na morsk zaliv

oblastvo pod svoje varstvo; iz Frankopanskega gradu so jo morali s silo opravičiti; pozneje se je privadila opatijski hiši, ker se vedno vidi iz njenih okon moje in grobe. Aksamita je ostala do svoje smrti pri njej in od tedaj stanuje dekl samo v oni hiši. Živila za njo prinašajo tuje osebe. — Kadar tavamo po ulicah lepe Opatije, nam lazi povsod za petami neki tih gozlen (takih je dosti v tej pokrajini). Ta ima gosli iz orehovega lesa s strunami iz motvoza (špagje); na loku so namesto žime niti. Na te gosli igra razne lepe barkolarke. — In iz okna samotne hiše gleda neka ženska nepremično dolj in meni, da sliši one lepe pesmi, v katerih drugi blazen misli, da jih on gode. — Azil v Rovini je od tiste dobe že podrt. «Margarita» (bolezen) se še pojavlja; tu in tam sporadično, a njene žrtve niso vedno izključene iz sveta, marveč po bolnišnicah je za nje poseben oddelek; a popolnoma ozdraviti se dandanašnji ne znajo nikogar, ki ima «skrijevo». — Lepi Marko, kraljevič pride še zdaj pa zdaj iz svoje s trojnimi vratmi zavarovane vodine ter užga bojno planico med dalmatinskimi skalami; — poja o njem včasih kako novo balado valokbi goslarji — in pa angleški poročevalci.

(KONEC.)

Gospodarstvo

Prispevek k vprašanju industrijalizacije Trsta.

Dandanes se vedno bolj misli na industrijalizacijo... Dandanes se vedno bolj misli na industrijalizacijo...

Razvoj bodisikatere panoge v industriji je odvisen od več faktorjev, katerih glavne moram omeniti.

Mislím, da lahko na vsa ta vprašanja odgovorimo pozitivno. Surovina, ki prihaja v glavni meri v poštev za dobivanje aluminija in njegovih soli, je boksit.

Res je sicer, da so vsa ta ležišča in nahajališča v Jugoslaviji, ampak to za resno mislečega industrialca ne pride v poštev.

Druge surovine, ki jih rabimo pri izdelovanju aluminijevega oksida in sulfata, so jedrati in pa žveplena kislina.

Glede elektrod mislim, da imamo v gorenji Italiji tako tvornico, saj spada Italija med električno najbolj napredne države v Evropi.

Ostane nam še vprašanje delavnih sil. O tem v Trstu ni treba dosti govoriti. Pojemanje trgovine in razne krize v kovinski industriji predvsem v ladjedelstvu so primorale izborne in poštene delavce v postajanje in takorekoč bračanje.

Kar se tiče odjema izdelkov, nam ni treba biti v skrbeh. Italija je producirala leta 1920ga 1200 ton kovinskega aluminija in ga tudi porabila.

Zato slov. industrijalci in denarni zavodi pozor! Ne pustite da vam uide ugodna prilika!

V letu 1915.—18. je bilo izvoženo v Nemčijo iz Istre, istrskih otokov ter Dalmacije za 165.000 ton boksita.

DAROVI

Prosek. Prilikom poroke ge. Mitke Bukovčeve s Proseka je svatovski omizje zbralo 40 lir in g.a. blagovanka sama je darovala domači ljud. knjižnici deset lir, za kar se darovalcem lepo zahvaljuje knjižnični odbor!

«Solsko društvo». Ker si je g. Ivančič od prevelike pobožnosti pri petju v pravoslavni cerkvi zažgal sukno daruje imenovanemu društvu L. 20.— Mesto venca na grob pokojne g. Jožefa Reščelja iz Dutovelj darujejo sinovi, hčere in ostali sorodniki L. 50 za «Solsko društvo».

«Božičnico» Solskega društva podružnice zri Sv. Ivanu so darovali (pola gđc. Grgičeve in njenih pomagalk) po 25 lir: H. D.; po 20 lir: Josip Mahnič trgovec pri Sv. Ivanu; po 10 lir: Marija Kralj, Brana Josip, Tereza Mlač, Milič, Anton Kjuder; po 7 lir: Z. Grgičeva; po 5 lir: Sedmakova, Strgarjeva, Angel Martelanc, častiti g. Fran Sila, župnik, B. Milanović, Malka Trobec, Marija Mirc-Ramič, Zgur, Justina Suban, Suban na Viš. vi, Jožica Dougan, Trampuž, Domenico Dean, Silvio Dean, Dodič iz «nove ceste», Strancar Tereza, Preprost Marija; po 3 lire: Kljun, Lokar Jožefa, Atele Urizijo; po 2 lire: Nečičljivo, Čergolj Marij, Kata Kralj, Čok Katarina, Jurkič Ivan, Jurkič Ivana, Kapelj Pina, Vilhar Marija, Colja Pavel, Bernarda Močnik, Peršič, Marc, Cernic, Grgič, Furlan Alojz, N. N., Šahar Antonija, Marchioli, N. N., Skrl, Fonda Ivana, Jaklič Marija, Pahor Antonija, Starc Marija, Marčela Pahor, Jušta Gasperčič, Ferfolja, Živic Ana, Ursič Ema, Meula Lidija; po 1 lir: Vitez Angela, Meula Julija, Močnik Antonija, Marija Kreševič, Slavica Škrap, Jurkič, Marija Abram, Lokar, Marchioli, Skilan, Kovarič Katarina, Justina Mirusič, N. N., N. N., R. C., Ferfolja Marij, Udovič Ana, Vremec Rozalija, Kranjc Pina, Škrjanec Marija, Danev Albino, Jurkič Jospina, Pahor Marija, Lazar Marija, Bernetič Ana, Fonda Karla, Kocjan Matevž, Placer Alojzij, Urdih, Vatovec Justina, Ražem, Dolhar Ana, Rutar Karla, Rutar Zofija, Marija Matjak, Nikolič Marija; po 80 stot.: Zupančič Alojzija; po 70 stot.: Vidmar; po 50 stot.: Zimolo, M. Atičič, Lenardon Tereza, Božič Franciška, Rabič Marija, Skubin Marija, Ursič Karla; po 40 stot.: Zoržini Marija, N. N., Švab Marija. Skupaj lir 301.20 st.

Nadalje so darovali za «Božičnico» sledeče: Bak 4 kg sadja, g. Hinko Schmidt 25 kg jabolk, Milič (pekarna) 2 kg biškotov in mandolata, Anton Jaklič 2 kg biškotov, g. Josip Mahnič in G. 2 kg biškotov, g. Kovarič 1/2 jabolk, g. Ana Škrap 2 kg jabolk, Violin 18 svečk, g. Mankoč krasno smreko za božično drevo. Srčna hvala vsem darovalcem! Bog povrni stotero!

«Solsko društvo» podružnica pri Sv. Ivanu pribrali so g. Gerneku 7 lir.

«Na Božičnici» pri Sv. Ivanu so preplačali vstopnino po 5 lir: Josip Negode, Modic; po 3 lire: Strgar, ena mati, Gremek, Martelanc, Rebek, Kariz, Schmidt; po 1 lir: N. N.; po 1/2 liri: Ramič.

Nerodni Jože je izgubil igro katero je v dobil manj nerodni Ludvik in zato daroval 2 liri za Solsko dr. pri Sv. Ivanu. Srčna hvala!

«Solsko društvo» daruje g. Škerjanc Ivan 10 L, g. Furlan Anton 5 L, č. g. Župeupravitelj in dekan Ivan Štola iz Devina 10 L, g. Trebec Ivan iz Trsta 15 L, g. Ana iz Rojana nabrala v veselju družbi 23 L 50 st. in pol dinarja, V. V. 2 L, gostilničar 2 L 50 st., gostilničarka 2 L, Rak Pavla 2 L in Rak Pavel 2 L, Giov. Cocitto 2 L.

Na praznik sv. Štefana so nabrali v veselju družbi na Plaviah v hiši g. Antona Elerja 20 L za «Solsko društvo». G.čni C. M. in M. E. sta dodali še 5 lir. — Mesto cvetja na grob svoji kumici pok. Mar. Prelogovi daruje družina Kravosova za «Solsko društvo» 20 L.

V Plešivci pri Sežani so darovali za «Solsko društvo»: po 4 lire: Ivana Margan, Franc Božeglav; po 2 lire: Francišek Jelusič, Jožefa Mahnič; po 1 liri: Franc Jelusič, Tereza Jelusič, Ivan Čok, Ivanka Žiberna, Helena Mahnič, Marija Kariz, Matilda Tavčer in Franc Margan. Skupaj 20 L. Srčna hvala!

Za dva razprodana bloka št. 223 in 224 poslal g. F. Sturm Kozina 200 lir.

Ker je bil g. Mirko razdražen od svojih kolegov daruje podružnici «Solskega društva» pri Sv. Ivanu 25 L.

Hranilnica in posojilnica v Sežani daruje 100 L «Dijaški Matice».

«Božičnico» Z. P. S. D. pola gđc. Mahnič so darovali: Ema Krže 10 L, Andrej Zafred 5 L, Nečičljivo 10 L, A. Makovec 10 L, Škarab 5 L, Pipan 10 L, Godnik Jospina 5 L, Zadnik Tomaž 5 L, A. P. 10 L, Mlač Marija 5 L, Mezinec Alojz 5 L, K. Marija 10 L, Paušner Franc 5 L, Taučer Rafael 5 L, Krečič Jospina 5 L, Stok Justina 9 L, Franc Zadnik 10 L, Valentinič 5 L, Pajk 1 L, Pečar 3 L, Čekada 2 L, Vattovaz 3 L, Vatovec 2 L, Pina Perhauc 10 L, Zalar 50 st., Neža Zadnik 5 L, Štrukelj Valentin 20 L, N. N. 5 L, N. N. 4 L, Godina Stanko 15 L, A. Cadorini 20 L, N. N. 25 L, Kralj Ana 5 L, Franciška Zadnik 5 L, Jospina Pahor 5 L, Koren 5 L, Fran P. 5 L, I. Sklemba 20 L. — Na polo gđc. J. Cerkvenič so darovali za Z. P. S. D.: Miklavce 10 L, Nečičljivo 5 L, Večvoh 1 L, Vouk 1 L, J. Čiač 1 L, Gregorič 5 L, Višnovic 1 L, Čok Marija 1 L, Čok Josip 6 L.

«Božičnico» sv. Ivanskega vrtca (Pola g. Trobca) so darovali: Dvojica Gradišar 50 L, Košir Valerija 20 L, Jos. Negode L. 15.10, Peternel Milka 15 L; Danev, Trobec, Pahor Slava, Brana, Vadnal, Gernek, Sorč, Terno-

vec, dr. Sedmak, Modic Lud., Zadnik, Milka, Rode, Jaklič Ant. po 10 L; Zupan s Fedri-govca L. 5.05; Mar. Pahor, Am. Čok, Delak, Bratoš, M. Č.—č, dr. Kernev, Pin. Birs, St. Godina, K. Grgič, Ant. Negode, Er. Kočevar po 5 L; — Ivan Kljun 4 L; Jurkič Marij, Zobec Ant., Jaklič Hjšel, Štokelj Jos. Ankelinova, Lud. Kljun, Ten. Giliotti Albino, Ukmar Mario, Kolarič Jos., Valič Iv. po 2 L; Bizjak, Fakin F., Godina D., Zajec Fr., Kolombin, Bernetič Fr., Brana Iv. po 1 L; Tonček Nezaposleni 50 st. Skupno L. 331.65.

NAŠI DIJAKI STRADAJO. — SPOMINJAJTE SE POVSOD IN VEDNO DIJASKE MATICE!

Borzna poročila.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Jadranska banka, Cosulich, Dalmatia, Gerolmich, Libera Trieste, Lloyd, Lussino, Martinolich, Oceana, Premuda, Tripoviel, Ampela, Cement Dalmatia, Cement Spalato.

Tuja valuta na tržiskem trgu

Table with 2 columns: Currency type and exchange rate. Includes items like ogrske krome, avstrijske krome, češkoslovaške krome, dinarji, lejli, marke, dolarji, francoski franki, švicarski franki, angleški funti papirnati.

Odhodi in prihodi vlakov JUŽNI KOLOVDVOR.

Table with 2 columns: Train number and destination. Includes items like 0.15 (osebni) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke, 0.40 (lospresadni) Sv. Peter, Postojna, Ljubljana, Carnegrad, 5.— (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna, 5.45 (brzovl.) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke, (Ne vozi ob nedeljah), 6.— (o) Tržič, Gorica, Kormina, Videm (Udine), 6.40 (o) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke, 7.— (brz.) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna, 9.— (brz.) Nabrežina, Opčino, Sežana, Divača, Sv. Peter, Postojna, 10.15 (elek.) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke, 10.45 (o) Tržič, Gorica, Kormina, Videm (Udine), (Ne vozi ob nedeljah), 11.25 (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Reka, 12.05 (o) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke, 16.25 (brz.) Tržič, Gorica, Kormina, Videm (Udine), 16.40 (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna, 18.— (o) Tržič, Gorica, Kormina, Videm (Udine) (Ta vlak ima zvezo iz Tržiča v Červinjan in Portogruaro), 18.40 (o) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Reka, 19.05 (elek.) Tržič, Červinjan, Portogruaro, Benetke, 19.45 (brz.) Nabrežina, Divača, Sv. Peter, Postojna, 23.35 (elek.) Benetke, Milana, Pariz.

Prihodi

Table with 2 columns: Train number and origin. Includes items like 0.20 (brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča, 5.10 (brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine, 6.05 (o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča, 7.30 (o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine, 8.15 (o) iz Portogruara, Červinjana, Tržiča in iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča, 9.34 (brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine, 10.25 (brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča, 10.55 (o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča, (Ne vozi ob nedeljah), 12.22 (o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine, 14.— (brz.) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča, 16.05 (brz.) iz Pariza, Milana, Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča, 16.55 (o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča, 17.50 (o) iz Reke, Sv. Petra, Divače, Nabrežine, 18.30 (o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča in iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča, (Ne vozi ob nedeljah), 20.— (o) iz Benetk, Portogruara, Červinjana, Tržiča, 20.48 (elek.) iz Postojne, Sv. Petra, 21.18 (brz.) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine, 22.55 (o) iz Vidma, Kormina, Gorice, Tržiča, 23.35 (elek.) iz Calais, Pariza, Milana, Benetk, 23.53 (o) iz Postojne, Sv. Petra, Divače, Nabrežine.

POSTAJA PRI SV. ANDREJU (državna).

Table with 2 columns: Train number and destination. Includes items like 5.15 (o) v Herpelje, Kanfanar, Pulo, 5.25 (brzovl.) v Gorico, Dunaj, Monakovo, 5.35 (mešani) v Koper, Poreč, 6.10 (o) v Gorico, Podbrdo, 11.05 (o) v Gorico, Podbrdo, 12.55 (brzovl.) v Herpelje, Kanfanar, Pulo, 13.— (meš.) v Koper, Buje, Poreč, 17.25 (o) v Gorico, Podbrdo, 18.— (o) v Herpelje, Kanfanar, Pulo, 18.40 (meš.) v Koper, Buje.

Table with 2 columns: Train number and destination. Includes items like 7.30 (meš.) iz Herpelje, 7.44 (o) iz Gorice, 8.26 (meš.) iz Buje, Kopa, 10.— (o) iz Pule, Kanfanara, Herpelje, 12.34 (meš.) iz Poreča, Buje, Kopa, 15.45 (o) iz Podbrda, Gorice, 15.52 (brzovl.) iz Pule, Kanfanara, Herpelje, 21.30 (o) iz Podbrda, Gorice, 21.35 (meš.) iz Poreča, Buje, Kopa, 22.— (o) iz Pule, Kanfanara, Herpelje, *) Ob nedeljah ne voz.

IVAN KERŽE ima v lastni zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebščine iz aluminija, steklovine, lesa in emailirane prsti. TRST — Piazza San Giovanni 1

ZALOGA DOMAČIH VIN belega vipavca, istrskega refoška in kraškega terana po zmernih cenah. — Postrežba na dom. Priporoča se F. ŠTRANCAR Via Cunicoli 8.

Srebrne krome in zlato plačujem po najvišjih cenah ALOJZIJ POVH Trst, Piazza Garibaldi št. 2 (prej Barriera)

Najvišje cene plačujem za K O Ž E kun, zlatič, lisic, dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veric, krtev, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16 Sprejemajo se pošiljate po pošti.

Insertirajte v 'Edinosti'

TVRDKA GELOSA BENIAMINO & FIGLI POHIŠTVO lastnega izdelka v vsakem slogu. — Velika izbira popolne opreme za hiše, pisarne in gostilne. Brezkonkurenčne cene. Trst — Viale XX. Settembre 35 — Trst (palača Eden) Telefon 34-34 bis (87) Telefon 34-34 bis

JADRANSKA BANKA CENTRALA TRST Delniška glavnica L 15,000.000 Rezerve L 5,100.000 Podružnice: Opatija, Zadar, Dunaj. Izvršuje vse bančne posle. PREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3 3/4% Na odpoved vezane vloge obrestuje po najugodnejših pogojih, ki jih sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja. Daje v najem varnostne predale (safes) Zavodovi uradi v Trstu: Via Cassa di Risparmio št. 5 — Via S. Nicolò št. 9. Telefon št. 1463, 1793, 2676. Nalaganje postuje od 9.30 do 12.30 in od 14.30 do 16.

Tiskarna „Edinost“ v Trstu Izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Franciška Asiškega št. 20

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu registrovana zadr. z neomejenim jamstvom Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I. Obrestuje navadne hranilne vloge po 5% vloge, vezane na trimesečno odpoved po 5 1/2%, ako znašajo 20-30.000 Lit. po 6% ako znašajo 30-40.000 „ po 6 1/2% ako presegaajo 40.000 „ Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune Posoja hranilne pušice na dom. Za varnost vlog jamči poleg lastnega premoženja nad 2300 združnikov, vredno nad 50 milijonov lir. Daje posojila na poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev ali dragocenosti. Uradne ure od 8—13. Tel. št. 16-04. Tel. št. 16-04.

Steklene šipe vsake vrste in mere. Prodaja na debelo in drobno. — Postrežba na dom. Cene zmerne. Piazza Oberdan št. 3 (Hotel Europa) telefon 44-23.

Najstarejši slovenski denarni zavod. Tržaška posojilnica in hranilnica registrovana zadruga z omejenim posojilstvom uraduje v svoji lastni hiši ulica Torrebianca št. 19, I. n. Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje po 4% večje in stalne vloge po dogovoru. Daje posojila na vkupitje, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru. Uradne ure za stranke od 9 do 13. Ob nedeljah in praznikih je urad zapr. Št. telef. 25-47.